

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 9.10.2013
COM(2013) 698 final

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
POSTĘP W REALIZACJI CELÓW Z KIOTO I CELÓW STRATEGII „UE 2020”**

**(wymagane na mocy art. 21 rozporządzenia (UE) nr 525/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych oraz zgłaszania innych informacji na poziomie krajowym i unijnym, mających znaczenie dla zmiany klimatu, oraz uchylające decyzję nr 280/2004/WE)
{SWD(2013) 410 final}**

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
POSTĘP W REALIZACJI CELÓW Z KIOTO I CELÓW STRATEGII „UE 2020”**

(wymagane na mocy art. 21 rozporządzenia (UE) nr 525/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych oraz zgłaszania innych informacji na poziomie krajowym i unijnym, mających znaczenie dla zmiany klimatu, oraz uchylające decyzję nr 280/2004/WE)

SPIS TREŚCI

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY POSTĘP W REALIZACJI CELÓW Z KIOTO I CELÓW STRATEGII „UE 2020”	1
1. Streszczenie.....	3
2. Rzeczywisty postęp w latach 1990–2011	6
2.1. Tendencje w zakresie emisji gazów cieplarnianych w państwach członkowskich.....	6
2.2. Intensywność emisji gazów cieplarnianych i emisje na mieszkańca w 2011 r.....	7
2.3. Emisje gazów cieplarnianych w 2011 r. w porównaniu z 2010 r.	9
2.4. Tendencje w zakresie emisji w najważniejszych sektorach.....	9
3. Postęp w realizacji celu z Kioto	11
3.1. Pierwszy okres rozliczeniowy (2008–2012)	11
3.1.1. UE-28	11
3.1.2. UE-15	11
3.1.3. UE-11	11
3.2. Planowane zastosowanie mechanizmów z Kioto przez operatorów i rządy unijne...	13
3.3. Planowane zastosowanie pochłaniaczy dwutlenku węgla	14
4. Postęp w realizacji celu określonego na 2020 r.	15
4.1. Cel redukcji emisji gazów cieplarnianych w UE do 2020 r.....	15
4.2. Prognozowana różnica w stosunku do celów.....	15
5. Stan realizacji unijnej polityki przeciwdziałania zmianie klimatu	18
5.1. Redukcja emisji.....	18
5.2. Przystosowanie się do zmiany klimatu	21
5.3. Finansowanie działań w związku ze zmianą klimatu	22
5.4. Badania i innowacje w dziedzinie klimatu	
6. Sytuacja w krajach kandydujących do UE i w potencjalnych krajach kandydujących	23

1. STRESZCZENIE

Osiągnięcie celu z Kioto z nadwyżką, 2008–2012

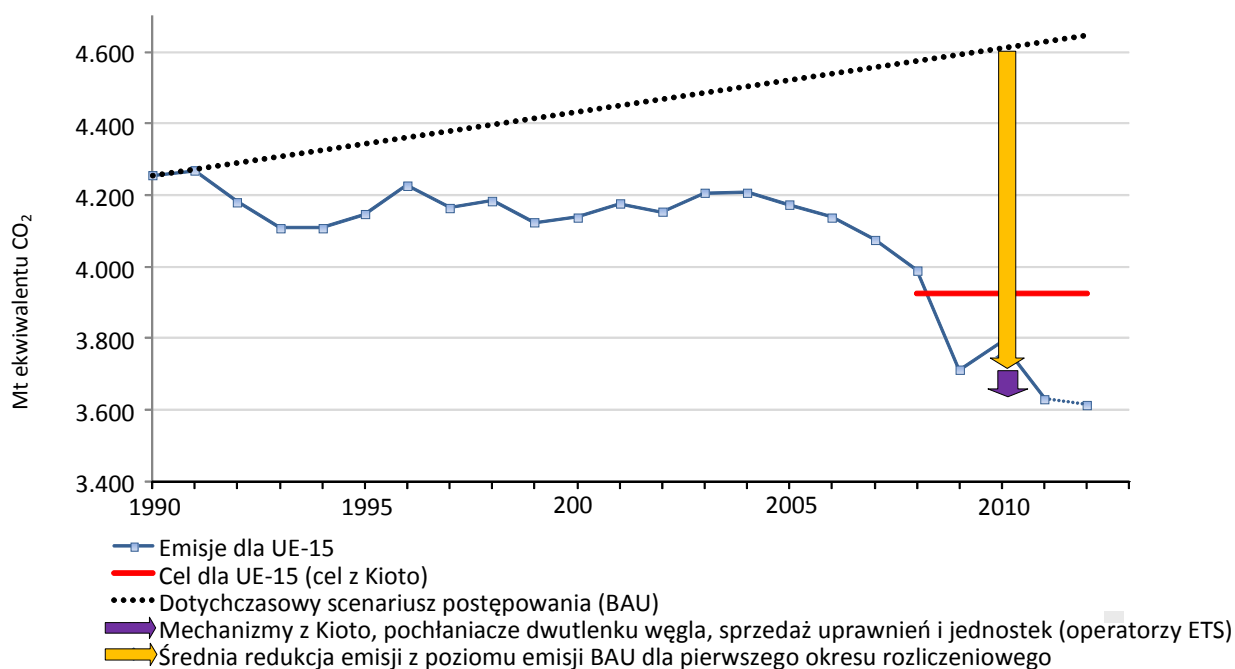
W 2011 r. całkowite emisje gazów cieplarnianych w UE-28 były o 18,3 % niższe od poziomów w 1990 r., nie licząc emisji i usunięć związanych z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem (LULUCF) oraz wyłączając emisje z lotnictwa międzynarodowego. Emisje gazów cieplarnianych nadal wykazują ogólną tendencję spadkową, która rozpoczęła się w 2004 r. Emisje w 2011 r. osiągnęły najniższy poziom od 1990 r.

Zgodnie z najnowszymi danymi 2011 r. emisje gazów cieplarnianych w UE-15 i UE-28 zmniejszyły się odpowiednio z wykazów z o 4,2 % i 3,3 % w porównaniu z 2010 r. Zmniejszenie emisji w 2011 r. było spowodowane w głównej mierze łagodniejszą zimą w porównaniu z 2010 r., co wiązało się z mniejszym zapotrzebowaniem na ogrzewanie. Spadek ten nastąpił po nieznacznym wzroście w 2010 r., częściowo wynikającym z ożywienia gospodarczego, które z kolei nastąpiło po gwałtownym spadku w 2009 r. spowodowanym w głównej mierze skutkami kryzysu gospodarczego w 2008 r. Wstępne szacunki wskazują, że w UE-15 i UE-28 nastąpił dalszy spadek emisji w 2012 r. odpowiednio o 0,5 % i 1,3 %.

W ramach protokołu z Kioto państwa UE-15 zobowiązały się do obniżenia emisji gazów cieplarnianych w okresie 2008–2012 o 8 % w stosunku do poziomów w roku obliczeniowym. Zgodnie z najnowszymi danymi z wykazów z 2011 r. całkowite emisje gazów cieplarnianych w UE-15 (zob. wykres 1) były o 14,9 % niższe od poziomów w roku obliczeniowym, bez uwzględnienia emisji związanych z LULUCF. UE-15 jest więc nie tylko na właściwej drodze do osiągnięcia celu z Kioto dla pierwszego okresu rozliczeniowego 2008–2012, lecz także osiągnie go z nadwyżką. Poza tym cel z Kioto dla UE-15, łącznie 0,9 Gt ekwiwalentu CO₂, zostanie utrzymany dla pierwszego okresu rozliczeniowego. Mimo że emisje nie przekroczyły jednostki przyznanej emisji dla UE-15, państwa członkowskie UE-15 i firmy mające siedzibę w tych państwach członkowskich skompensowały część swoich emisji jednostkami redukcji emisji, co doprowadziło do osiągnięcia celu 1,6 Gt ekwiwalentu CO₂ z nadwyżką, a tym samym do prawie podwojenia wysiłku w zakresie redukcji w porównaniu z pierwotnym celem z Kioto.

Wzrost PKB w latach 1990–2011 wyniósł 44 % dla UE-15 i 45 % dla UE-28. Podczas gdy gospodarka znacząco się rozwijała, emisje malały, co wskazuje na oddzielenie wzrostu gospodarczego od emisji gazów cieplarnianych. W latach 2010–2011 PKB w UE-28 wzrosło o 1,4 %, natomiast emisje gazów cieplarnianych zmniejszyły o 3,3 %.

Wykres 1: Rzeczywisty poziom emisji (Mt ekwiwalentu CO₂) dla UE-15

Uwaga: strzałki odnoszą się do średnich danych z wykazów emisji w latach 2008–2012 (emisje w 2012 r. opierają się na szacunkowych wskaźnikach zastępczych.).

Źródło: Komisja Europejska, Europejska Agencja Środowiska.

Zgodnie z danymi z wykazów emisji gazów cieplarnianych w 2011 r. osiem państw członkowskich należących do UE-15 (Finlandia, Francja, Niemcy, Grecja, Irlandia, Portugalia, Szwecja i Zjednoczone Królestwo) jest na dobrej drodze do osiągnięcia swoich indywidualnych celów w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych wyłącznie za pomocą krajowych redukcji emisji (zob. wykres 6). Oczekuje się, że Irlandia i Portugalia osiągną swoje cele za pomocą pochłaniaczy gazów cieplarnianych. Austria, Belgia, Dania, Holandia i Hiszpania mogłyby osiągnąć swoje cele, korzystając z elastycznych mechanizmów z Kioto. Biorąc pod uwagę planowane wykorzystanie jednostek w ramach protokołu z Kioto, Luksemburg jeszcze nie jest na dobrej drodze do osiągnięcia swojego celu (różnica o 1,7%), natomiast w przypadku Włoch obecne braki są małe (o 0,7%) (zob. wykres 6). Obydwa problemy można usunąć po upływie okresu, w którym należało zrealizować zobowiązania¹.

W odniesieniu do większości z trzynastu państw członkowskich, które przystąpiły do Unii od 2004 r. stwierdza się nieznaczny wzrost emisji w latach 2009–2012. Zgodnie z obecnie dostępnymi danymi wszystkie te jedenaście państw członkowskich, które mają wyznaczony cel z Kioto, osiągnie ten cel albo osiągnie go z nadwyżką. Szacuje się, że w pierwszym okresie rozliczeniowym wymienione państwa członkowskie osiągną swoje cele z Kioto z nadwyżką, w sumie o 2,4 Gt ekwiwalentu CO₂, wyłączając LULUCF oraz jednostki redukcji emisji. Pozostałe dwa państwa członkowskie, tj. Cypr i Malta, nie mają żadnych zobowiązań wynikających z pierwszego okresu rozliczeniowego w ramach protokołu z Kioto.

¹ Okres wynoszący 100 dni po opublikowaniu ostatecznego sprawozdania UNFCCC z przeglądu wykazu emisji gazów cieplarnianych na okres 2008-2012.

Zmierzając do realizacji celu strategii „Europa 2020” i celu z Kioto, 2013–2020

Od dnia 1 stycznia 2013 r. wszystkie państwa członkowskie UE wdrażają dalsze zobowiązania podjęte w ramach drugiego okresu rozliczeniowego w ramach protokołu z Kioto, który będzie realizowany w latach 2013–2020. Decyzja ta została podjęta na konferencji klimatycznej w Ad-Dausze w grudniu 2012 r. Przyjęty w 2009 r. pakiet klimatyczno-energetyczny² stanowi zintegrowany pakiet strategii i środków mających na celu wdrożenie nowych zobowiązań w ramach drugiego okresu rozliczeniowego na mocy protokołu z Kioto oraz przeciwdziałanie zmianie klimatu do 2020 r. i w następnych latach. Stanowi on ponadto jeden z pięciu głównych celów strategii „Europa 2020” na rzecz zatrudnienia i inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, co pokazuje, że działania w dziedzinie klimatu są w pełni włączone do nadrzędnych polityk UE.

Wszystkie wysiłki Unii zmierzające do redukcji emisji gazów cieplarnianych o 20 % do 2020 r. w porównaniu z 1990 r. są podzielone między sektory objęte EU ETS i sektory nieobjęte tym systemem. W odniesieniu do EU ETS przygotowania do fazy 3 (2013–2020) zostały pomyślnie zakończone przed dniem 1 stycznia 2013 r., łącznie z organizacją platform aukcyjnych i jednego rejestru Unii oraz przyjęciem zharmonizowanych zasad dotyczących monitorowania, sprawozdawczości, akredytacji i weryfikacji.

W odniesieniu do sektorów nieobjętych EU ETS, zgodnie z decyzją dotyczącą wspólnego wysiłku redukcyjnego³, każde państwo członkowskie ma indywidualny, wiążący roczny limit emisji na okres 2013–2020. Wprowadzić UE jest na dobrej drodze do osiągnięcia ogólnego celu na 2020 r. dla sektorów nieobjętych EU ETS, 13 państw członkowskich musi wdrożyć dodatkowe strategie polityczne, aby zrealizować swoje indywidualne cele do 2020 r. Monitorowanie stanu wdrożenia zobowiązań niepodlegających systemowi ETS jest szczególnie zapewnione w ramach europejskiego semestru⁴.

Poziomy emisji (w tym emisje z lotnictwa międzynarodowego) w UE-28 w 2011 r. były o 16,9 % niższe od poziomu w 1990 r. Zgodnie z przybliżonymi danymi za 2012 r., emisje jeszcze zmniejszyły się o 1 % w 2012 r., w następstwie czego były o 18 % niższe niż w 1990 r.

Wykres 2 przedstawia dane z wykazów emisji unijnych do 2011 r., uśrednione dane dotyczące emisji w 2012 r.⁵ i dane prognozowane do 2020 r. (z wyłączeniem lotnictwa międzynarodowego). Prezentuje on wysiłek w zakresie redukcji emisji, z wyłączeniem lotnictwa międzynarodowego, wymagany do 2020 r. na mocy pakietu klimatyczno-energetycznego (plan realizacji celu pakietu). Cel dla pierwszego okresu rozliczeniowego (2008–2012) jest zdefiniowany jako suma wspólnego celu dla UE-15 i celów indywidualnych

² Zob. uwagi techniczne w załączniku.

³ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 406/2009/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie, zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do roku 2020 zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych.

⁴ http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/index_en.htm

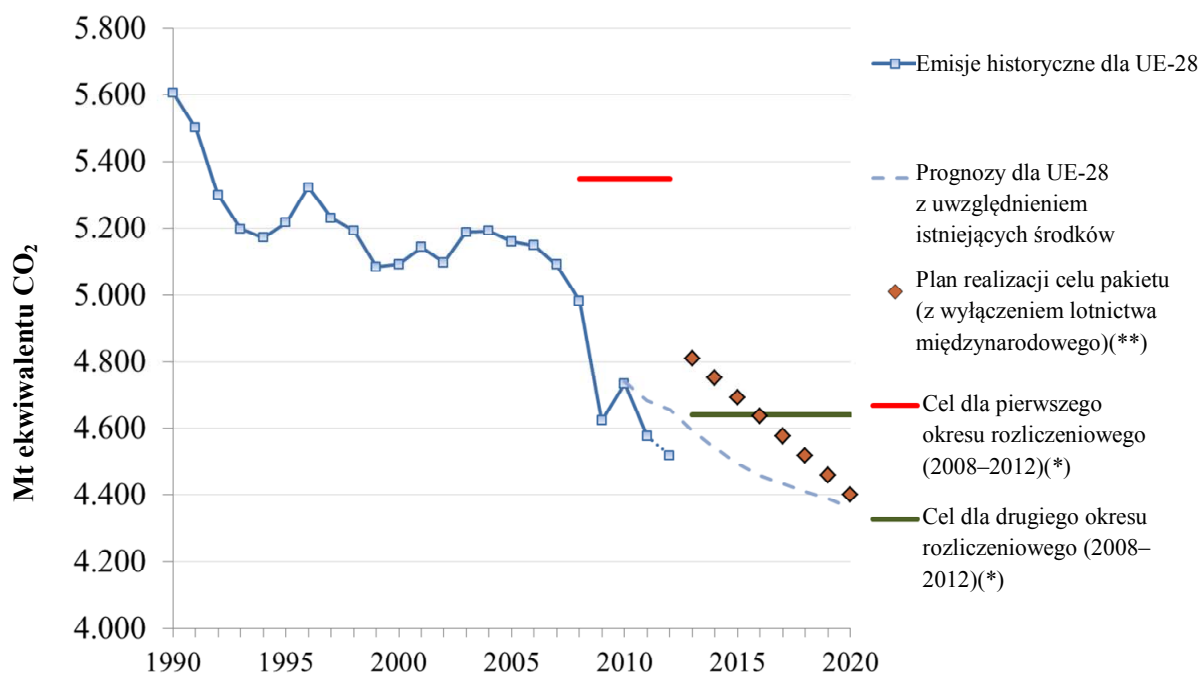
⁵ Dalsze szczegóły dotyczące metody są dostępne w sprawozdaniu Europejskiej Agencji Środowiska na temat tendencji i prognoz.

pozostałych państw członkowskich⁶. Cel UE-28 dla drugiego okresu rozliczeniowego (2013–2020) odpowiada 20 % redukcji emisji w porównaniu z sumą emisji w roku obliczeniowym⁷.

Według najnowszych dostępnych prognoz dotyczących emisji gazów cieplarnianych, które obejmują wdrożenie pakietu klimatyczno-energetycznego, UE jako całość osiągnie swój cel wyznaczony na 2020 r. (zob. wykres 7).

Wykres 2: Rzeczywisty poziom emisji (Mt ekwiwalentu CO₂) dla UE-28 (bez lotnictwa międzynarodowego i LULUCF)

Wykres 2

Uwaga: (*) oznacza sumę wspólnego celu dla UE-15 i krajowych celów indywidualnych dla UE-13 (średnie emisje dla Malty i Cypru w latach 2008–2012 (dane przybliżone))

(**) oznacza sumę rocznych limitów emisji państw członkowskich na mocy decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego oraz pułapu emisji w ramach ETS, z wyłączeniem lotnictwa międzynarodowego.

Źródło: Komisja Europejska, Europejska Agencja Środowiska.

⁶ Rzeczywisty średni poziom emisji dla okresu 2008–2012 (dane przybliżone) jest stosowany w odniesieniu do Cypru i Malty, ponieważ te dwa kraje nie mają zobowiązań wynikających z pierwszego okresu rozliczeniowego.

⁷ Cele te są często nazywane ilościowo określonymi zobowiązaniami do ograniczenia i redukcji emisji. Dalsze szczegóły dotyczące metody ich obliczania są dostępne w dokumencie roboczym służb Komisji z dnia 13 lutego 2012 r. pt. „Przygotowywanie ilościowo określonego unijnego celu ograniczenia lub redukcji emisji na podstawie unijnego pakietu klimatyczno-energetycznego”: http://ec.europa.eu/clima/policies/international/negotiations/docs/swd_13022012_en.pdf

2. RZECZYWISTY POSTĘP W LATACH 1990–2011

2.1. Tendencje w zakresie emisji gazów cieplarnianych w państwach członkowskich

Emisja gazów cieplarnianych w UE ogółem jest zdominowana przez dwóch największych emitujących – Niemcy i Zjednoczone Królestwo, które łącznie są odpowiedzialne za około jedną trzecią całkowitych emisji gazów cieplarnianych w UE. Te dwa państwa członkowskie zdołały ograniczyć emisje gazów cieplarnianych o 539 Mt ekwiwalentu CO₂ w porównaniu z wartością roku obliczeniowego Kioto. Głównymi przyczynami tej pozytywnej tendencji w Niemczech była wzrastająca wydajność elektrowni i ciepłowni, wzrost udziału energii odnawialnych oraz modernizacja gospodarcza pięciu nowych krajów związkowych, która nastąpiła po zjednoczeniu Niemiec. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w Zjednoczonym Królestwie nastąpiło przede wszystkim w wyniku przejścia z ropy naftowej i węgla na gaz ziemny w produkcji energii elektrycznej oraz za sprawą środków ograniczających emisję N₂O w produkcji kwasu adypinowego.

W 2011 r. Włochy były trzecim największym emitującym w UE (udział Włoch w całkowitej emisji gazów cieplarnianych przez UE-28 wyniósł 10,7%), tuż przed Francją (10,6%). W 2011 r. emisje Włoch wyniosły 5,4% poniżej poziomów z 1990 r. W latach 1990–2004 wzrost emisji gazów cieplarnianych we Włoszech wiązał się przede wszystkim z transportem drogowym, wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepłej oraz rafinacją ropy naftowej, lecz od tamtej pory całkowite emisje gazów cieplarnianych tego kraju zmniejszyły się o ponad 15%. W 2011 r. emisje Francji były o 12,7% niższe od poziomów z 1990 r. We Francji znaczną redukcję osiągnięto w zakresie emisji N₂O związanych z produkcją kwasu adypinowego. W latach 1990–2011 odnotowano jednak wzrost emisji CO₂ w transporcie drogowym.

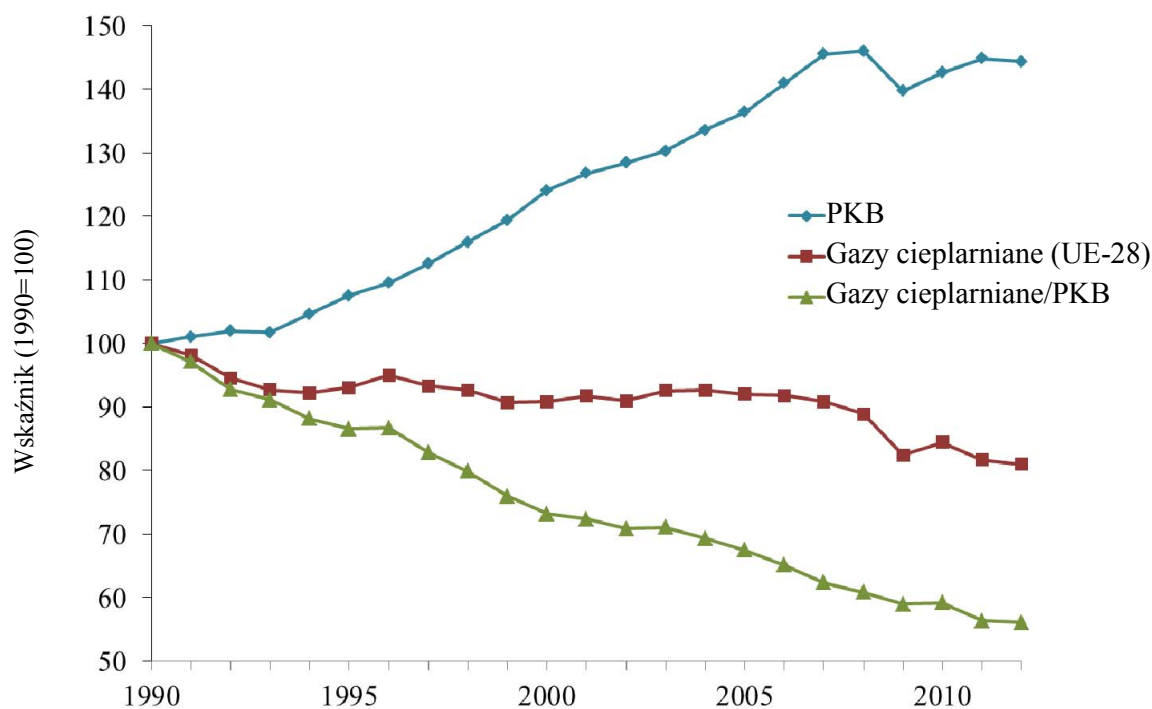
Piąte i szóste miejsce wśród największych emitujących w UE-28 nadal zajmują Polska i Hiszpania, których udział w całkowitej emisji gazów cieplarnianych wyniósł w 2011 r. odpowiednio 8,7% i 7,7%. W latach 1990–2011 Polska zmniejszyła swoje emisje o 12,6% i o 29,1% w stosunku do roku obliczeniowego (1988 r.). Najważniejszymi przyczynami zmniejszenia emisji w Polsce – podobnie jak w innych nowych państwach członkowskich – było zwiększenie efektywności energetycznej przemysłu ciężkiego oraz restrukturyzacja całej gospodarki pod koniec lat osiemdziesiątych i na początku lat dziewięćdziesiątych. Wartym uwagi wyjątkiem był transport (zwłaszcza transport drogowy), w którym emisje znacznie wzrosły. W latach 1990–2011 emisje w Hiszpanii wzrosły o 23,9% i o 21% w stosunku do roku obliczeniowego. Wzrost ten był spowodowany w głównej mierze wzrostem emisji w transporcie drogowym, w produkcji energii elektrycznej i ciepłej oraz w przemyśle wytwórczym.

W 2011 r. emisje w dwudziestu jeden państwach członkowskich były poniżej poziomu w roku obliczeniowym. Emisje gazów cieplarnianych w Hiszpanii, Portugalii, Grecji, Austrii i Irlandii przekraczały poziom w roku obliczeniowym (w większości tych krajów w 1990 r.). Cypr i Malta nie mają żadnych zobowiązań w zakresie redukcji emisji wynikających z pierwszego okresu rozliczeniowego w ramach protokołu z Kioto. W 2011 r. w krajach tych emisje wyniosły około 50% powyżej poziomu z 1990 r. Procentowe zmiany emisji gazów cieplarnianych w okresie od roku obliczeniowego do 2011 r. wahają się od –56% (Litwa) do +21% (Hiszpania).

2.2. Intensywność emisji gazów cieplarnianych i emisje na mieszkańca w 2011 r.

Zmniejszaniu poziomu emisji w UE-28 i w UE-15 towarzyszył znaczny wzrost gospodarczy. Wykres 3 pokazuje, że oddzielenie wzrostu gospodarczego od emisji gazów cieplarnianych stale postępowało, począwszy od 1990 r.

Wykres 3: Zmiany PKB (realny PKB), emisji gazów cieplarnianych i intensywności emisji (tzn. stosunku emisji gazów cieplarnianych do PKB) – wskaźnik (1990 = 100)

Źródło: Europejska Agencja Środowiska, DG ds. Gospodarczych i Finansowych (baza danych AMECO), Eurostat.

W latach 1990–2011 w UE-28 PKB wzrósł o 45 %, zaś poziom emisji zmniejszył się o 18,3 %. W UE-15 wzrost PKB wyniósł 44 %, zaś poziom emisji gazów cieplarnianych zmniejszył się o 14,9 %. W latach 2010–2011 w UE-28 PKB wzrósł o 1,4 %, zaś poziom emisji zmniejszył się o 3,3 %.

Ogólna intensywność emisji gazów cieplarnianych (tzn. emisji na jednostkę produkcji gospodarczej) w UE-28 stale zmniejszała się, począwszy od 1990 r., osiągając do 2011 r. prawie połowę poziomów z 1990 r. (zob. wykres 3).

W latach 1990–2011 intensywność emisji gazów cieplarnianych spadła we wszystkich państwach członkowskich. Największy spadek zaobserwowano na Słowacji i w Estonii (–66 %), w Rumunii, na Litwie i w Irlandii (–62 %) oraz w Polsce (–60 %). Najmniejsze zmiany nastąpiły w Chorwacji (–18 %), Portugalii (–20 %), we Włoszech, w Grecji i na Malcie (–23 %) oraz w Hiszpanii (–24 %).

W 2011 r. wielkość emisji na mieszkańca w UE-28 wynosiła 9 ton ekwiwalentu CO₂. Wielkość emisji na mieszkańca spadła o 23 % w porównaniu z 1990 r. Wielkości emisji gazów cieplarnianych na mieszkańca w 2011 r. wykazują jednak znaczne zróżnicowanie

w poszczególnych państwach członkowskich, wynosząc od 5,5 (Łotwa) do 23,6 (Luksemburg) tony ekwiwalentu CO₂ na mieszkańca. W dużym stopniu decydują o nich energochłonność i koszyk energetyczny każdego kraju. Również tendencje w emisjach na mieszkańca od 1990 r. znacznie się różnią w państwach członkowskich. Od 1990 r. do największych spadków emisji na mieszkańca (o ponad 20 %) doszło w środkowo- i wschodnioeuropejskich państwach członkowskich, Luksemburgu, Zjednoczonym Królestwie, Niemczech, Danii, Szwecji, Francji, Irlandii i Belgii. Na Cyprze i na Malcie oraz w Portugalii, Słowenii i Hiszpanii poziom emisji na mieszkańca wzrósł od 1990 r. Poziom emisji na mieszkańca w tych państwach członkowskich jest jednak niższy od unijnej średniej, z wyjątkiem Cypru (zob. również wykres 2 w dokumencie roboczym służb Komisji).

2.3. Emisje gazów cieplarnianych w 2011 r. w porównaniu z 2010 r.

W 2011 r. emisje gazów cieplarnianych w Europie (UE-28) zmalały o 3,3 % (co stanowi 155,3 Mt ekwiwalentu CO₂) głównie ze względu na łagodniejsze warunki pogodowe zimą w Europie i mniejsze zapotrzebowanie na ogrzewanie. Emisje w 2011 r. osiągnęły najniższe poziomy od 1990 r. Spadek ten nastąpił po wzroście emisji w 2010 r. (+2,4 %). Wzrost w 2010 r. nastąpił po gwałtownym spadku w 2009 r. (-7,1 %), i wynikał głównie ze skutków ożywienia gospodarczego oraz chłodniejszej niż zazwyczaj zimy (zob. również wykres 1).

W 2011 r. sektorem, który wykazał największy spadek (ponad 106 Mt ekwiwalentu CO₂) i najbardziej przyczynił się do ogólnej redukcji emisji w UE-28 w porównaniu z poprzednim rokiem, był sektor mieszkalnictwa i handlu. Głównym powodem tej tendencji była cieplejsza zima i mniejsze zapotrzebowanie na ogrzewanie. Kolejnymi sektorami, które wykazały największy spadek, były sektory produkcji energii elektrycznej i ciepłej (prawie 20 Mt ekwiwalentu CO₂), a następnie sektor wytwórczy i budowlany (około 12 Mt ekwiwalentu CO₂). Te trzy sektory odpowiadały łącznie za 89 % całkowitej redukcji emisji w UE w latach 2010–2011.

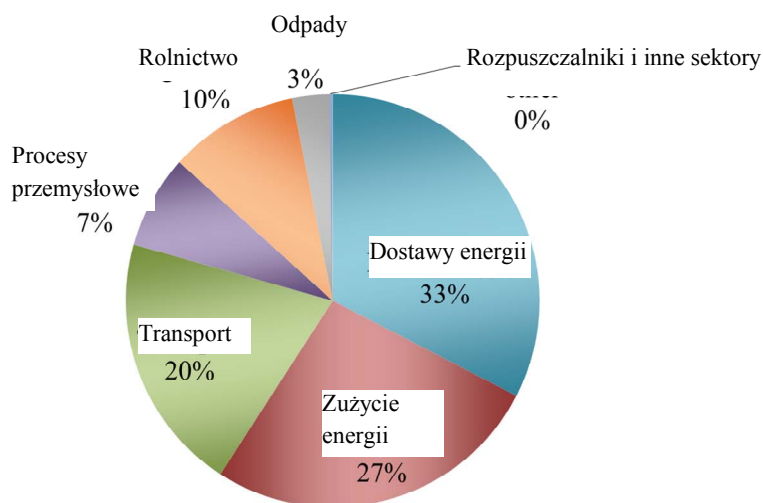
W ujęciu procentowym siedem państw członkowskich wykazało następujący wzrost w porównaniu z 2010 r.: Bułgaria (9,6 %), Rumunia (5,8 %), Estonia (4,8 %), Litwa (2,3 %), Malta (0,8 %), Hiszpania (0,5 %) i Słowenia (0,1 %). Pozostałe dwadzieścia jeden państw członkowskich wykazało redukcję emisji gazów cieplarnianych, przy czym największy spadek nastąpił w Finlandii (-10,1 %), Belgii (-8,8 %), Danii (-8,1 %), Holandii (-7,1 %) i w Zjednoczonym Królestwie (-7 %).

2.4. Tendencje w zakresie emisji w najważniejszych sektorach

Najważniejszymi sektorami, których udział w całkowitych emisjach w Unii w 2011 r. wyniósł 79 %, są sektory dostaw i zużycia energii, w tym transportu. Sektor rolnictwa odpowiada za 10 % całkowitych emisji gazów cieplarnianych, procesy przemysłowe odpowiadają za 7 %, natomiast sektor odpadów za 3 %. Rozpuszczalniki i inne sektory odpowiadają za mniej niż 0,3 % całkowitych emisji, co ilustruje wykres 4 poniżej:

Wykres 4: Udział w emisjach według sektorów w UE-28

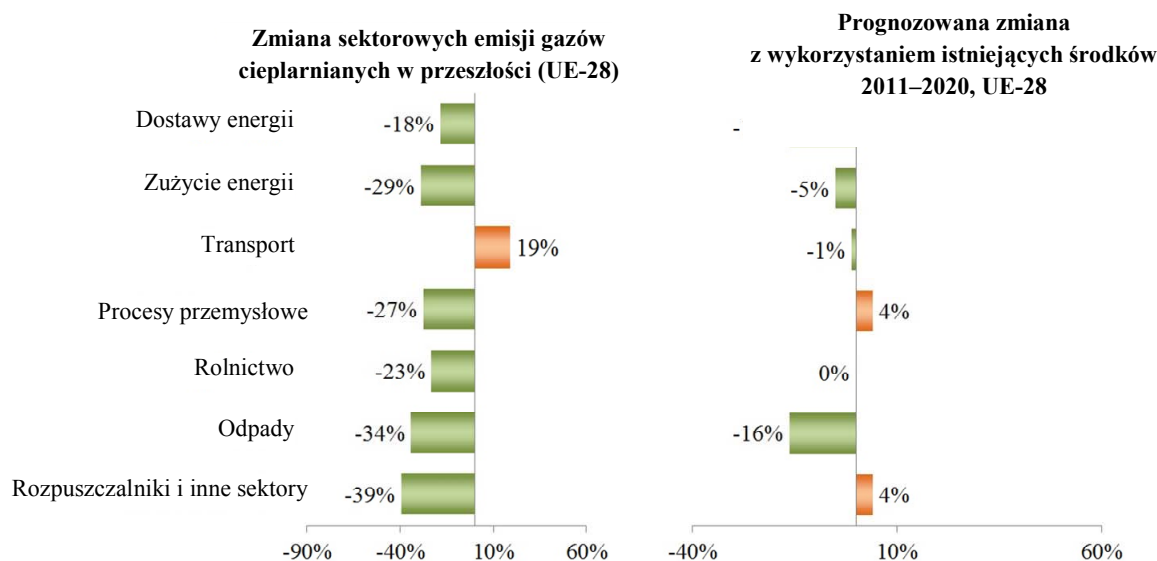
Udział według sektorów w UE-28, 2011 r.

Źródło: Krajowe wykazy z 2012 r., Europejska Agencja Środowiska.

Od 1990 r. spadek emisji odnotowany w sektorze energii, rolnictwa, procesów przemysłowych i odpadów został częściowo zniwelowany znacznym wzrostem w sektorze transportu (więcej szczegółów zawiera dokument roboczy służb Komisji znajdujący się w załączniku). Począwszy od 2007 r., całkowite emisje z transportu jednak również się zmniejszały.

Wykres 5: Zmiany emisji gazów cieplarnianych w UE-28 według sektorów i udział poszczególnych sektorów w całkowitych emisjach gazów cieplarnianych

Prognozowana zmiana z wykorzystaniem istniejących środków 2011–2020, UE-28

Źródło: Krajowe wykazy z 2012 r., Europejska Agencja Środowiska.

Według prognoz opartych na istniejących środkach emisje z dostaw energii będą w dalszym ciągu się zmniejszać w latach 2011–2020, głównie ze względu na politykę dotyczącą energii odnawialnej i ETS. Prognozuje się również spadek emisji ze zużycia energii i, w mniejszym stopniu, z transportu. W odniesieniu do transportu oczekuje się, że rosnące zapotrzebowanie zostanie skompensowane poprzez poprawę skuteczności środków transportu, a także – w ograniczonym zakresie – poprzez promowanie transportu kolejowego. Prognozuje się, że emisje z rolnictwa utrzymają się na zbliżonym poziomie do 2020 r. Według prognoz krajowych emisje w sektorze przemysłowym ponownie będą się zwiększać. Emisje z sektora odpadów w dalszym ciągu będą się zmniejszać, natomiast emisje z sektora rozpuszczalników i z innych sektorów będą się zwiększać.

3. POSTĘP W REALIZACJI CELU Z KIOTO

3.1. Pierwszy okres rozliczeniowy (2008–2012)

3.1.1. UE-28

W 2011 r. całkowite emisje gazów cieplarnianych w UE-28 były o 18,3 % niższe od poziomów w 1990 r. Szacunki te opierają się na danych z wykazów państw członkowskich, zgłoszonych Komisji (UE-27), oraz na wykazie przedstawionym przez Chorwację na podstawie UNFCCC. Spadek ten jest nawet większy, jeżeli uwzględni się efekt zakupu przez rządy jednostek za pośrednictwem mechanizmów z Kioto oraz stosowania pochłaniaczy dwutlenku węgla.

3.1.2. UE-15

Według najnowszych danych z wykazów całkowite emisje gazów cieplarnianych w UE-15 były – w ujęciu rocznym – średnio o 14,9 % niższe od poziomów w roku obliczeniowym do 2011 r. i o 12,2 % niższe od poziomu w roku obliczeniowym w ramach pierwszego okresu rozliczeniowego (2008–2012)⁸. Ponadto w przypadku uwzględnienia

- 1) zastosowania przez rząd mechanizmów z Kioto, które według planów mają przyczynić się do zmniejszenia emisji o dodatkowe 1,9 % (por. pkt 3.2), oraz
- 2) całkowitego pochłaniania dwutlenku węgla dzięki podjęciu w UE-15 działań, o których mowa w art. 3 ust. 3 i 4 protokołu z Kioto, co odpowiada redukcji o 1,5 % (zob. sekcja 3.3),

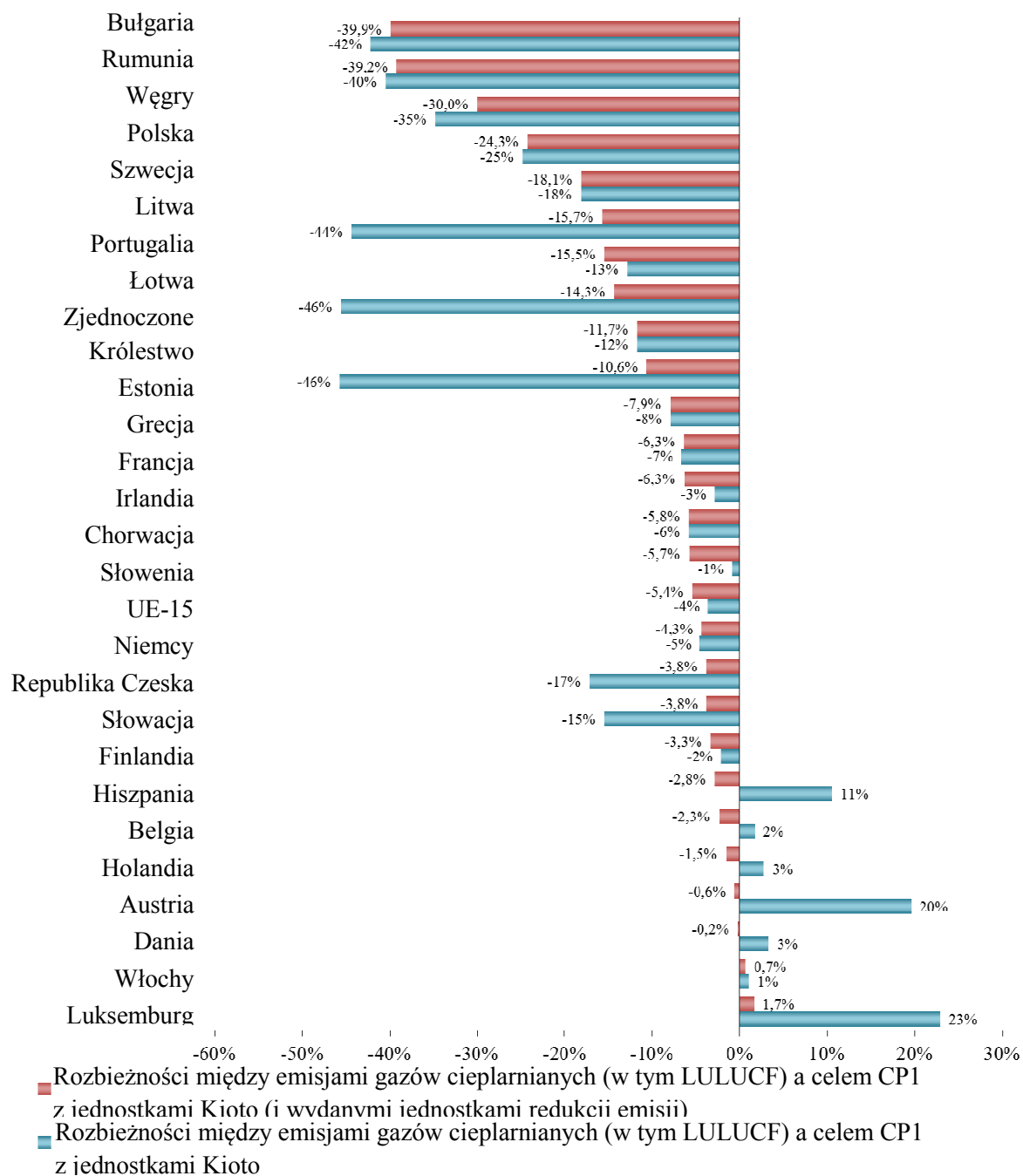
prognozy dla UE-15 zakładają zmniejszenie emisji o 15,5 % w ramach pierwszego okresu rozliczeniowego. **UE-15 jest zatem na dobrej drodze do prawie podwojenia swojego celu redukcji** dla pierwszego okresu rozliczeniowego w ramach wspólnego porozumienia dotyczącego realizacji na mocy protokołu z Kioto.

3.1.3. UE-11

Do 2011r. pozostałe jedenaście państw mających wyznaczone cele w ramach pierwszego okresu rozliczeniowego na mocy protokołu z Kioto (tj. z wyłączeniem Cypru i Malty) ograniczyło swoje emisje o 38,7 % w porównaniu z wartościami roku obliczeniowego Kioto. Oczekuje się dalszego spadku emisji w 2012 r. Według danych z wykazów z 2011 r. te jedenaście państw członkowskich prawdopodobnie osiągnie swój cel z Kioto dla pierwszego okresu rozliczeniowego. Słowenia jest jedynym spośród UE-11 państwem członkowskim, które jeszcze niedawno rozważało wykorzystanie jednostek z projektów podlegających mechanizmowi z Kioto do uzupełnienia krajowych środków redukcji. Według najnowszych danych Słowenia mogła osiągnąć swój cel z Kioto bez wykorzystania tych mechanizmów. Pozostałe państwa członkowskie należące do UE-11 sprzedały lub zamierzają sprzedać część swoich niewykorzystanych jednostek przyznanej emisji (AAU) (zob. sekcja 3.2).

Wykres 6: Względna rozbieżność między emisjami gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych ETS na pierwszy okres rozliczeniowy a odnośnymi celami z Kioto (obejmującymi LULUCF) na okres 2008–2012, z zastosowaniem i bez zastosowania mechanizmów z Kioto. Rozbieżności wyrażone są w procentach emisji w roku obliczeniowym (w sektorach objętych i nieobjętych ETS). Negatywne i pozytywne wartości odpowiednio wskazują przekroczenie lub niepełne wykorzystanie praw do emisji.

⁸ Na podstawie uśrednionych danych dla 2012 r.

Źródło: Europejska Agencja Środowiska.

3.2. Planowane zastosowanie mechanizmów z Kioto przez operatorów i rządy unijne

W ramach EU ETS, w drugiej edycji krajowych planów rozdziału uprawnień każde państwo członkowskie ustanowiło limit w odniesieniu do maksymalnego wykorzystania przez operatorów jednostek uzyskanych w ramach projektów objętych mechanizmem wspólnego wdrożenia (JI) i mechanizmem czystego rozwoju (CDM). W sumie i średnio instalacje ze wszystkich państw członkowskich objęte ETS mogą wykorzystywać rocznie w latach 2008–2012 do 278 mln jednostek poświadczonej redukcji emisji (CER) lub jednostek redukcji

emisji (ERU), co odpowiada 13,4 % mającego zastosowanie dla całej UE pułapu przewidzianego na ten okres. Do tej pory operatorzy wykorzystali 1058,7 mln CER lub ERU, co odpowiadało 10,8 % wszystkich jednostek odstąpionych w celu osiągnięcia zgodności. Odsetek odstąpionych jednostek wzrósł z 4 % wszystkich zweryfikowanych emisji w 2008 r. do 26 % w 2012 r. ze względu na spadek cen międzynarodowych jednostek kompensacji emisji. Począwszy od 2013 r., zasady wykorzystywania kredytów w ramach JI i CDM są poddawane przeglądowi zgodnie z dyrektywą EU ETS.

Dziewięć państw członkowskich z UE-15, a także Słowenia podjęło decyzję o nabyciu i zastosowaniu międzynarodowych jednostek emisji w ramach mechanizmów z Kioto w celu osiągnięcia celów z Kioto. Oszacowano, że omawiane państwa członkowskie nabywałyby łącznie do 82 Mt ekwiwalentu CO₂ rocznie w celu osiągnięcia zgodności w pierwszym okresie rozliczeniowym objętym zobowiązaniami protokołu z Kioto. Stanowiłoby to 1,9 i 4,9 punktu procentowego na korzyść realizacji celu z Kioto dla UE-15 i dla Słowenii (zob. tabela 12 w dokumencie roboczym służb Komisji).

Dziesięć państw członkowskich, o których mowa, podjęło wspólnie decyzję o zainwestowaniu do 2,4 mld EUR w zakup jednostek w ramach JI, CDM lub w ramach handlu jednostkami przyznanej emisji. Austria, Holandia, Hiszpania, Irlandia i Belgia przydzieliły największe środki budżetowe na pięcioletni okres rozliczeniowy. W Słowenii przewidziano budżet w wysokości 80 mln EUR. Jednak biorąc pod uwagę wpływ trwającej recesji na emisje gazów cieplarnianych, państwa członkowskie mogą nie potrzebować tak dużej liczby międzynarodowych jednostek emisji, jak pierwotnie zakładano.

W odniesieniu do jednostek przyznanej emisji sprzedawanych przez państwa członkowskie, według najnowszych dostępnych danych około 68,2 Mt ekwiwalentu CO₂ zostało przeniesionych do tej pory, podczas gdy niektóre zakontraktowane ilości mogą jeszcze nie być dostarczone. Bułgaria, Republika Czeska, Estonia, Węgry, Łotwa, Litwa i Słowacja zgłosiły zamiar dalszej sprzedaży AAU. Jedno państwo członkowskie (Zjednoczone Królestwo) ustanowiło, że po pierwszym okresie rozliczeniowym anuluje nadwyżkę AAU stanowiącą różnicę między celem z Kioto a brytyjskim jednostronnym „budżetem jednostek uprawniających do emisji dwutlenku węgla”.

3.3. Planowane zastosowanie pochłaniaczy dwutlenku węgla

W uzupełnieniu do strategii i środków ukierunkowanych na poszczególne źródła emisji gazów cieplarnianych państwa członkowskie mogą wykorzystywać pochłaniacze dwutlenku węgla. Z dostarczonych dotychczas informacji wynika, że całkowita sekwestracja netto w okresie rozliczeniowym dzięki zalesianiu i ponownemu zalesianiu na mocy art. 3 ust. 3 protokołu z Kioto wyniesie w UE-15 17,1 Mt CO₂ rocznie. Ponadto prognozy wskazują, że realizacja działań na mocy art. 3. ust. 4 przyniesie rocznie w okresie rozliczeniowym w UE-15 46,7 Mt CO₂. Biorąc ponadto pod uwagę wkład państw UE-13, uwzględnianie tych działań wyniesie 23,3 i 60,6 Mt CO₂ rocznie (więcej szczegółów zob. w tabeli 13 w załączonym dokumencie roboczym służb Komisji).

Przewiduje się, że łącznie działania na mocy art. 3 ust. 3 i 4 w państwach członkowskich UE-15 przyczynią się w okresie rozliczeniowym do zmniejszenia emisji o 63,9 Mt CO₂ rocznie. Odpowiada to mniej więcej 1,5 punktu procentowego zobowiązań UE-15 do redukcji emisji w pierwszym okresie rozliczeniowym w porównaniu z emisjami w roku obliczeniowym.

4. POSTĘP W REALIZACJI CELU OKREŚLONEGO NA 2020 R.

4.1. Cel redukcji emisji gazów cieplarnianych w UE do 2020 r.

W ramach pakietu klimatyczno-energetycznego wyznaczono dla UE-28 cel zredukowania emisji gazów cieplarnianych o 20 % do 2020 r. w porównaniu z 1990 r., co odpowiada –14 % w porównaniu z poziomem w 2005 r. Pakiet ten stanowi również podstawę międzynarodowego zobowiązania UE wynikającego z drugiego okresu rozliczeniowego w ramach protokołu z Kioto na lata 2013–2020.

Wysiłki te zostaną w następujący sposób podzielone między sektory objęte EU ETS i sektory nieobjęte tym systemem:

- a) redukcja emisji w wysokości 21 % w sektorach objętych EU ETS do 2020 r. w porównaniu z poziomem w 2005 r. oraz
- b) na mocy decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego – redukcja emisji w wysokości około 10 % w sektorach nieobjętych EU ETS do 2020 r. w porównaniu z poziomem w 2005 r. Decyzja dotycząca wspólnego wysiłku redukcyjnego obejmuje głównie emisje z transportu, budownictwa, małych przedsiębiorstw i drobnych usług, rolnictwa i odpadów.

Mimo że ETS wyznacza ogólnounijny pułap, wykonanie decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego zależy głównie od określenia i wdrożenia przez państwa członkowskie dodatkowych strategii i środków krajowych mających na celu ograniczenie ich emisji w sektorach objętych decyzją dotyczącą wspólnego wysiłku redukcyjnego. Decyzja dotycząca wspólnego wysiłku redukcyjnego określa roczne limity emisji na lata 2013–2020.

4.2. Prognozowana różnica w stosunku do celów

Według prognoz przedstawionych przez państwa członkowskie w 2013 r., przy uwzględnieniu międzynarodowego lotnictwa, oczekuje się, że emisje UE będą o 21 % niższe w 2020 r. niż w 1990 r. i o 22 % niższe przy uwzględnieniu międzynarodowego lotnictwa. UE-28 zmierza obecnie ku osiągnięciu swojego celu określonego w strategii „UE 2020”. 13 państw członkowskich będzie jednak musiało podjąć dodatkowe wysiłki w celu realizacji celów określonych na 2020 r. w odniesieniu do sektorów nieobjętych ETS, podczas gdy 15 państw członkowskich zaplanowało już realizację tych zobowiązań za pomocą istniejących strategii i środków.

Na wykresie 7 przedstawiono rozbieżności w poszczególnych państwach członkowskich między prognozami emisji gazów cieplarnianych do 2020 r. w sektorach nieobjętych ETS, opartymi na istniejących środkach, a celami określonymi na 2020 r. jako odsetek emisji w 2005 r. Analiza ta nie uwzględnia jeszcze wykorzystania elastyczności przewidzianej w decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego, na przykład wykorzystania międzynarodowych jednostek uzyskanych w ramach projektów lub transferów nadwyżek limitów emisji między państwami członkowskimi. Na tym wykresie przedstawiono również rozbieżności między emisjami w 2012 r. a celami krajowymi określonymi na 2013 r. na mocy decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego.

W ramach europejskiego semestru Komisja przeprowadza specjalną analizę sytuacji poszczególnych państw członkowskich w odniesieniu do postępów w kierunku realizacji ich celów na 2020 r. na podstawie prognozowanych emisji za pomocą istniejących środków. Na podstawie ostatnio przeprowadzonej analizy, o której mowa w dokumentach roboczych

służb Komisji opublikowanych w ramach europejskiego semestru na początku czerwca 2013 r.⁹, sformułowano niżej wymienione główne wnioski, które zostały potwierdzone przez najnowsze prognozy dostarczone przez państwa członkowskie po zakończeniu kontroli jakości i uzupełnieniu danych przez Europejską Agencję Środowiska¹⁰:

- Przewiduje się, że emisje gazów cieplarnianych w Luksemburgu znacznie przekroczą cel krajowy (różnica 23 punktów procentowych). Emisje w 2012 r. również są wyższe niż cele określone na 2013 r. na mocy decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego. Istotne redukcje emisji gazów cieplarnianych można by osiągnąć poprzez podniesienie podatków od produktów energetycznych wykorzystywanych w transporcie, co zostało podkreślone w zaleceniu dla poszczególnych krajów.
- Przewiduje się, że emisje gazów cieplarnianych w Irlandii również znacznie przekroczą określony cel (różnica 18 punktów procentowych) ze względu na istotny wzrost emisji w sektorach transportu i rolnictwa. W 2013 r. Irlandia zaproponowała jednak szereg inicjatyw na rzecz zmniejszenia emisji na mocy ustawy o rozwoju niskoemisyjnym.
- Przewiduje się, że Belgii również nie uda się osiągnąć celu krajowego (różnica 11 punktów procentowych). W tym kontekście w zaleceniu dla Belgii podkreślono potrzebę wyraźnego podziału zadań między organami w celu zapewnienia postępów w realizacji celów, zwłaszcza w dziedzinie transportu i budownictwa. Należy również podjąć działania w celu przesunięcia obciążenia podatkowego z pracy na inne dziedziny, których opodatkowanie w mniejszym stopniu zakłóca wzrost, a mianowicie na podatki na ochronę środowiska.
- Ponadto przewiduje się, że pięciu pozostałym państwom członkowskim (Litwa, Hiszpania, Austria, Finlandia i Włochy) do osiągnięcia swoich celów zabraknie ponad 3 %. W przypadku tych państw członkowskich przewiduje się, że obecne środki będą niewystarczające, aby osiągnąć cele krajowe.
- Według prognoz krajowych Polska i Estonia znacznie przekroczyłyby swoje cele. Polskie prognozy pochodzą jednak z 2010 i 2011 r. Ostatnie bazowe prognozy unijne oparte na modelach PRIMES i GAINS pokazują, że Polska mogłaby mieć problemy z realizacją swojego zobowiązania. Emisje Estonii są wyższe od spodziewanych. Na podstawie przybliżonych danych emisje Estonii przekroczą w 2012 r. jej cele określone na 2013 r. w decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego i może ona również mieć trudności z realizacją swojego zobowiązania.

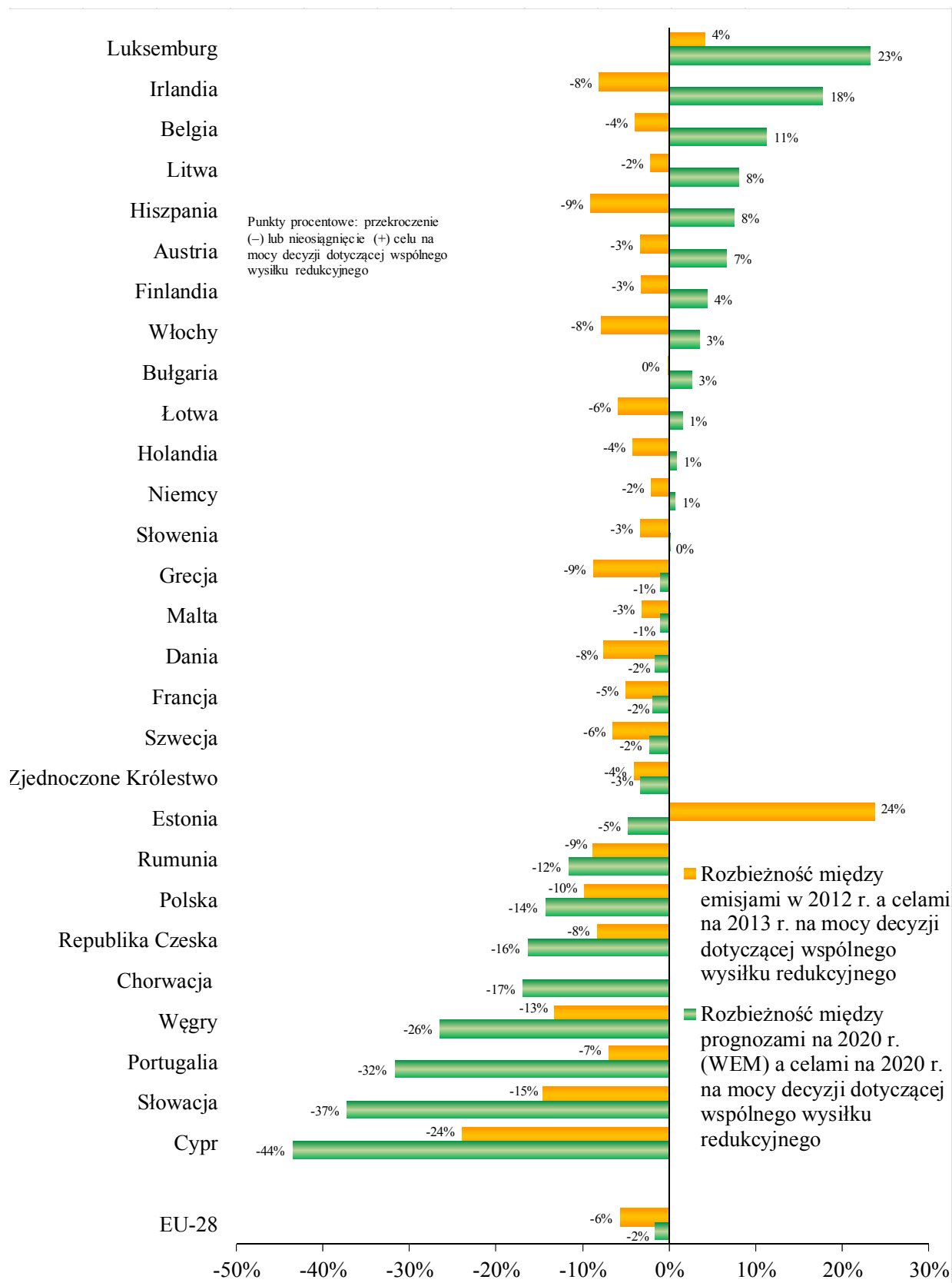
W kontekście europejskiego semestru 2013 Rada przyjęła kilka zaleceń dla poszczególnych krajów, dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych. Rada zaleciła, aby Belgia,

⁹ http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_en.htm

¹⁰ Dane przekazane przez państwa członkowskie zostały sprawdzone pod kątem jakości, uzupełnione i skorygowane w razie potrzeby. Dla kilku państw członkowskich trzeba było oszacować udział emisji nieobjętych ETS. Do usunięcia rozbieżności i oszacowania podziału na emisje objęte ETS/emisje nieobjęte ETS wykorzystano unijne dane referencyjne dla okresu 2012–2013 z uwzględnieniem prognozy przyjętych środków, w oparciu o modele PRIMES i GAINS. Te ostatnie prognozy wskazują również na wrażliwość wyników prognozowania na różne metody, założenia i szczególne parametry warunkujące tendencje.

Republika Czeska, Francja, Węgry, Włochy, Łotwa, Litwa, Rumunia i Hiszpania przesunęły obciążenie podatkowe z pracy na podatki w mniejszym stopniu zakłócające wzrost, w tym na podatki ekologiczne. Ponadto zaleciła, aby Estonia, Litwa i Luksemburg uchwały odpowiednie środki polityki budżetowej służące zwiększeniu efektywności energetycznej sektora transportu. Rada zaleciła również Bułgarii, Republice Czeskiej, Estonii, Łotwie, Litwie, Malcie, Polsce, Rumunii i Słowacji podjęcie wysiłków na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej. Natomiast Zjednoczonemu Królestwu zaleciła stymulowanie inwestycji w produkcję energii, w tym energię odnawialną.

Wykres 7: Prognozowana rozbieżność w stosunku do celów określonych na 2020 r. w odniesieniu do sektorów nieobjętych ETS oraz rozbieżność między emisjami w 2012 r. a celem określonym na 2013 r. w odniesieniu do sektorów nieobjętych ETS. Ujemne i dodatnie wartości odpowiednio wskazują procentowo przekroczenie lub niepełne wykorzystanie praw do emisji w 2005 r.

Źródło: Europejska Agencja Środowiska, Komisja Europejska, na podstawie prognoz państw członkowskich.

5. STAN REALIZACJI UNIJNEJ POLITYKI PRZECIWDZIAŁANIA ZMIANIE KLIMATU

5.1. Redukcja emisji

Prace nad środkami wykonawczymi zawartymi w pakiecie klimatyczno-energetycznym z 2009 r. doprowadziły do pomyślnego uruchomienia fazy 3 (2013–2020) w ramach EU ETS oraz do zakończenia wdrażania środków na mocy decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego.

5.1.1. EU ETS

EU ETS obejmuje ponad 12 000 elektrowni i zakładów produkcyjnych w 28 państwach członkowskich UE, Islandii, Norwegii i Liechtensteinie, a od 2012 r. również emisje linii lotniczych realizujących loty między lotniskami w tych krajach i do obszarów ściśle powiązanych. W całej UE średni roczny pułap na lata 2008–2012 wyniósł 2081 mln uprawnień rocznie.

Zweryfikowane emisje gazów cieplarnianych z instalacji stacjonarnych spadły jeszcze bardziej do 1867 mln ton ekwiwalentu CO₂ w 2012 r., tj. około 2 % poniżej poziomu z 2011 r. dla instalacji i 10 % poniżej pułapu. Zweryfikowane emisje zgłoszone przez linie lotnicze wynoszą prawie 84 mln ton.

Poziom przestrzegania przepisów przez instalacje pozostaje bardzo wysoki. Jedynie mniej niż 1 % instalacji uczestniczących w EU ETS nie umorzyło uprawnień obejmujących wszystkie ich emisje z 2012 r. w terminie do 30 kwietnia 2013 r.

Od 2012 r. emisje z transportu lotniczego podlegają limitowi emisji w ramach EU ETS. Operatorzy statków powietrznych, którzy w 2012 r. odpowiadali za ponad 98 % emisji z transportu lotniczego podlegających EU ETS, do dnia 30 kwietnia 2013 r. skutecznie podjęli działania mające na celu zapewnienie zgodności z prawodawstwem dotyczącym EU ETS. Zgodnie z przepisami decyzji o tymczasowym odstępstwie, przyjętej w kwietniu 2012 r., operatorzy statków powietrznych mogą ograniczyć w 2012 r. swoją odpowiedzialność za emisje do lotów w obrębie Europy. Jeśli operatorzy ci zdecydują się skorzystać z tej możliwości, do dnia 27 maja mają dodatkową możliwość zwrotu bezpłatnych uprawnień za loty pozaeuropejskie.

Zgodnie ze zmienioną dyrektywą EU ETS wszystkie działania objęte EU ETS są scentralizowane w jednym rejestrze zarządzanym przez Komisję. W maju 2013 r. ramy regulacyjne mające zastosowanie do tego rejestru zostały zmienione w celu ustalenia funkcji niezbędnych dla fazy 3. Nowe rozporządzenie przewiduje również prowadzenie rozliczeń w rejestrze transakcji na mocy decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego.

Komisja obecnie kończy ocenianie krajowych środków wykonawczych do decyzji Komisji 2011/278/UE. Komisja ocenia, czy wstępny przydział bezpłatnych uprawnień do emisji do instalacji przemysłowych w każdym państwie członkowskim został przeprowadzony zgodnie ze zharmonizowanymi zasadami przydziału dla fazy 3 EU ETS.

Trwa przegląd rozporządzenia w sprawie sprzedaży na aukcji w odniesieniu do harmonogramu aukcji. W tym kontekście wniosek dotyczący decyzji mającej wyjaśnić przepisy dyrektywy EU ETS w odniesieniu do uprawnień Komisji dotyczących dostosowywania harmonogramu aukcji uprawnień do emisji w wyjątkowych okolicznościach jest obecnie poddawany procedurze współdecyzji. Ponadto Komisja przyjęła również

sprawozdanie dotyczące stanu europejskiego rynku dwutlenku węgla, w którym określony został szereg możliwych środków strukturalnych służących zlikwidowaniu nierównowagi.

Zgodnie z surowymi przepisami przedmiotowej dyrektywy Komisja Europejska zatwierdziła wnioski 8 państw członkowskich o udzielenie przejściowych bezpłatnych przydziałów uprawnień dla ich sektorów energetyki po 2012 r.

W czerwcu Komisja przygotowała projekt rozporządzenia określającego maksymalne limity, do których operatorzy objęci EU ETS mogą wykorzystywać kwalifikowalne jednostki wynikające z mechanizmów projektowych w ramach protokołu z Kioto (tzn. CDM i JI) w celu zapewnienia zgodności z limitami emisji w latach 2013–2020.

Trwają prace nad ułatwieniem wdrożenia dwóch nowych rozporządzeń dotyczących monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych przez operatorów i operatorów statków powietrznych objętych EU ETS oraz weryfikacji raportów emisji oraz akredytacji audytorów i nadzoru nad nimi. Mają one na celu większą harmonizację stosowanych zasad. Opracowywany jest pełny zbiór dokumentów zawierających wytyczne, wzorów i najczęściej zadawanych pytań w celu wsparcia państw członkowskich we wdrażaniu trzeciego okresu rozliczeniowego systemu ETS.

Jako ważny krok w kierunku pierwszego pełnego międzykontynentalnego połączenia systemów handlu uprawnieniami do emisji Komisja i Australia uzgodniły w 2012 r. plan połączenia EU ETS i australijskiego systemu handlu uprawnieniami do emisji. W maju Komisja otrzymała od Rady pełnomocnictwo do przeprowadzenia w imieniu UE, do połowy 2015 r., negocjacji w sprawie umowy dotyczącej pełnego połączenia, które ma zostać zrealizowane najpóźniej do dnia 1 lipca 2018 r. Na podstawie tego pełnomocnictwa Komisja negocjuje również ze Szwajcarią połączenie EU ETS ze szwajcarskim systemem ETS.

5.1.2. Inne polityki i środki

Roczne limity emisji państw członkowskich w ekwiwalentach CO₂ na mocy decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego dla każdego roku w latach 2013–2020 zostały ustalone w 2012 r., a przyjęte w marcu 2013 r.

Przyjęto również nowe rozporządzenie UE dotyczące mechanizmu monitorowania, zmieniające i zastępujące poprzednią decyzję dotyczącą mechanizmu monitorowania; ponadto przyjęto nową decyzję w sprawie uwzględniania sektora użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa.

Komisja przyjęła komunikat określający strategię stopniowego uwzględniania emisji gazów cieplarnianych z transportu morskiego w polityce UE na rzecz redukcji całkowitych emisji gazów cieplarnianych. Jako pierwszy krok w kierunku wdrożenia tej strategii Komisja zaproponowała rozporządzenie, które ustanowiłoby ogólnounijny system monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji CO₂ z dużych statków, począwszy od 2018 r. Projekt tego rozporządzenia oczekuje na rozpatrzenie przez Parlament i Radę.

W październiku 2012 r. przyjęta została dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej. Dyrektywa ta przyczyni się do osiągnięcia europejskiego celu zwiększenia o 20 % efektywności energetycznej do 2020 r.

W styczniu 2013 r. Komisja Europejska przyjęła pakiet „Czysta energia dla transportu” mający na celu stopniowe zmniejszenie zależności od ropy naftowej dzięki wykorzystaniu

alternatywnych paliw w transporcie. Pakiet ten obejmuje wniosek dotyczący dyrektywy ustanawiającej wiążące cele w zakresie infrastruktury dystrybucji paliw alternatywnych, takich jak energia elektryczna, wodór i ogniwa paliwowe.

Program finansowania NER 300 jest mechanizmem finansowania komercyjnych projektów demonstracyjnych CCS i RES, obejmującym 300 mln uprawnień z rezerwy dla nowych instalacji w ramach EU ETS. W ramach tego programu w grudniu 2012 r. Komisja przyznała nagrody finansowe o łącznej wartości 1,2 mld EUR na rzecz 23 projektów w dziedzinie energii odnawialnej. Szacuje się, że kwota ta przyciągnie dodatkowe finansowanie w wysokości ponad 2 mld EUR ze źródeł prywatnych. Drugie zaproszenie do składania wniosków na projekty CCS i RES zostało ogłoszone w kwietniu 2013 r. Nagrody przyznawane w połowie 2014 r. zostaną sfinansowane ze sprzedaży pozostały 100 mln uprawnień i niewykorzystanych środków z pierwszego zaproszenia do składania wniosków.

Wdrażanie rozporządzenia (WE) nr 443/2009 dotyczącego emisji CO₂ z samochodów oraz rozporządzenia (UE) nr 510/2011 w odniesieniu do emisji CO₂ z lekkich pojazdów dostawczych jest niemal zakończone. Komisja zatwierdziła już dwie eko-innowacje mające pomóc w ograniczeniu emisji CO₂ z samochodów osobowych.

Ponadto przedstawiła wnioski dotyczące warunków osiągnięcia docelowego zmniejszenia emisji CO₂ z nowych samochodów osobowych i nowych lekkich pojazdów dostawczych, które obecnie są rozpatrywane przez Radę i Parlament.

W listopadzie 2012 r. Komisja zaproponowała Radzie i Parlamentowi nowe rozporządzenie dotyczące fluorowanych gazów cieplarnianych w celu dalszego ograniczenia emisji w tym sektorze.

Aby złagodzić wpływ produkcji biopaliwa na emisje gazów cieplarnianych wynikające z pośredniej zmiany sposobu użytkowania gruntów, Komisja zaproponowała również szereg poprawek do dyrektyw w sprawie energii odnawialnej i jakości paliwa.

W zakresie włączenia działań w dziedzinie klimatu do polityk UE osiągnięto polityczne porozumienie w kolejnych wieloletnich ramach finansowych (2014–2020). Wszystkie instytucje zgodziły się co do tego, że co najmniej 20 % budżetu ogólnego powinno być związane z klimatem.

W marcu Komisja przyjęła komunikat konsultacyjny, który wywołał debatę publiczną na temat tego, w jaki sposób najlepiej jest sformułować nowe porozumienie międzynarodowe na 2015 r., w którym określony zostanie międzynarodowy system walki ze zmianą klimatu po 2020 r.

W marcu 2013 r. Komisja zrobiła pierwszy krok w kierunku opracowania ram unijnej polityki w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatu i unijnej polityki energetycznej do 2030 r., przyjmując zieloną księgę pt. „Ramy polityki w zakresie klimatu i energii do roku 2030”. Dokument ten wywołał debatę publiczną dotyczącą strategii UE w zakresie zmiany klimatu i energii do 2030 r.

Wykaz ostatnio przyjętych aktów prawnych jest dostępny w sekcji 3 dokumentu roboczego służb Komisji.

5.2. Przystosowanie się do zmiany klimatu

W dniu 16 kwietnia 2013 r. Komisja przyjęła strategię UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, której celem jest przyczynienie się do tego, by Europa była bardziej odporna na zmianę klimatu. Oznacza to zwiększenie gotowości i zdolności do reagowania na skutki zmiany klimatu na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i unijnym, opracowanie spójnego podejścia i poprawę koordynacji. Strategia ta koncentruje się na trzech celach:

- Wspieranie działań państw członkowskich: Komisja będzie zachęcać wszystkie państwa członkowskie do przyjęcia wszechstronnych strategii przystosowawczych (obecnie 15 państw członkowskich ma takie strategie) oraz zapewni finansowanie w celu wsparcia ich realizacji. Ponadto będzie wspierać działania przystosowawcze w miastach poprzez dobrowolne zobowiązania na podstawie inicjatywy „Porozumienie między burmistrzami”.
- Działania na szczeblu UE uodparniające na zmianę klimatu poprzez dalsze wspieranie przystosowania w kluczowych sektorach podatnych na zagrożenia, takich jak rolnictwo, rybołówstwo i polityka spójności, co ma zapewnić, że infrastruktura europejska stanie się bardziej odporna, a także wesprzeć ochronę przed klęskami żywiołowymi i katastrofami spowodowanymi przez człowieka.
- Lepsze podejmowanie świadomych decyzji poprzez uwzględnienie różnic w wiedzy o przystosowaniu się, również w połączeniu z programem „Horyzont 2020”, oraz dalsze rozwijanie europejskiej platformy przystosowania się do zmiany klimatu jako „punktu kompleksowej obsługi” dla informacji o przystosowaniu się do zmiany klimatu w Europie.

EU Cities Adapt, inicjatywa UE zapewniająca budowanie zdolności i pomoc miastom w opracowywaniu i wdrażaniu strategii przystosowawczych, została pomyślnie zrealizowana w 2013 r.

5.3. Finansowanie działań w związku ze zmianą klimatu

W 2010 i 2011 r. UE wniosła największy wkład w oficjalną pomoc rozwojową związaną zarówno z łagodzeniem zmiany klimatu, jak i przystosowaniem się do niej, biorąc pod uwagę jej udział wynoszący około 50 % zgodnie ze sprawozdawczością OECD DAC. W ramach zobowiązania się krajów rozwiniętych do przekazania 30 mld USD na szybką pomoc finansową UE i jej państwa członkowskie zobowiązały się do przekazania w latach 2010–2012 7,2 mld EUR. UE i jej państwa członkowskie wywiązały się ze swojego zobowiązania, przeznaczając 7,34 mld EUR na szybką pomoc finansową w tym okresie, o czym poinformowały UNFCCC w sprawozdaniu z maja 2013 r. Środki przeznaczone w 2012 r. wynoszą 2,67 mld EUR. Więcej informacji znajduje się w sprawozdaniu pt. „Szybka pomoc finansowa Unii Europejskiej dla krajów rozwijających się”¹¹.

Ponadto, zgodnie z art. 16 rozporządzenia w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych, od 2013 r. państwa członkowskie muszą co roku do dnia 30 września składać sprawozdanie dotyczące finansowego i technologicznego wsparcia udzielanego krajom rozwijającym się.

¹¹ http://ec.europa.eu/clima/policies/finance/international/faststart/docs/fast_start_2012_en.pdf

5.4. Badania i innowacje w dziedzinie klimatu

Badania nad klimatem są jednym z głównych tematów badawczych siódmego programu ramowego UE (7PR, 2007–2013) i będą głównym przedmiotem programu „Horyzont 2020”¹², nowego programu UE na rzecz badań i innowacji realizowanego w latach 2014–2020.

Celem badań nad zmianą klimatu, przewidzianych w 7PR, jest wsparcie projektów służących analizie obciążenia środowiska naturalnego (oceanów, atmosfery i ekosystemów) oraz rozszerzenie naszej wiedzy o złożonym systemie klimatycznym, w tym za pośrednictwem modelowania Ziemi jako systemu. Kolejnym głównym obszarem badawczym jest ocena skutków, słabości i rozwiązań związanych z przystosowaniem się do zmiany klimatu, opracowanie strategii na rzecz ograniczenia ryzyka katastrofy oraz stymulowanie przekształcenia się w społeczeństwo niskoemisyjne. Według wstępnych szacunków w latach 2007–2013 w ramach 7PR przeznaczono około 900 mln EUR na wsparcie badań związanych z klimatem.

Jeśli chodzi o przyszły program, warto wspomnieć, że 35 % budżetu programu „Horyzont 2020”, wynoszącego około 70 mld EUR, ma zostać zainwestowane w działania na rzecz badań i innowacji w dziedzinie klimatu.

6. SYTUACJA W KRAJACH KANDYDUJĄCYCH DO UE I W POTENCJALNYCH KRAJACH KANDYDUJĄCYCH

W latach 1990–2011 emisje gazów cieplarnianych w Islandii wzrosły o 26 %, a w 2011 r. były o 4,4 % niższe niż w 2010 r. Uwzględniając decyzję 14/CP.7 i zgodnie z przewidywaniami dotyczącymi emisji gazów cieplarnianych zawartymi w 5. raporcie krajowym, Islandia jest na dobrej drodze do osiągnięcia swojego celu z Kioto.

W latach 1990–2010 emisje gazów cieplarnianych (bez LULUCF) w Turcji wzrosły o 124 % i o 5 % w latach 2010–2011. Chociaż Turcja jest stroną załącznika I, nie ma wyznaczonego celu w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych w ramach pierwszego lub drugiego okresu rozliczeniowego na mocy protokołu z Kioto.

Aktualny wykaz emisji gazów cieplarnianych w byłej jugosłowiańskiej republice Macedonii (FYROM) nie jest dostępny. FYROM nie jest stroną załącznika I. W latach 1990–2005 całkowite emisje gazów cieplarnianych spadły o około 19 %.

Podobnie w Czarnogórze, która również nie jest stroną załącznika I do Konwencji, całkowite emisje gazów cieplarnianych (bez LULUCF) wzrosły w latach 1990–2003 o około 4,9 %.

Aktualne informacje dotyczące Serbii są niedostępne.

¹² http://ec.europa.eu/research/horizon2020/index_en.cfm